

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . 15 K
3/4 „ . . . 10 „
1/2 „ . . . 5 „

Za Nemčijo K 10.00, Za Ameriko in inozemstvo K 20.00.

Posamične številke stanejo 10 vin.

„SOČA“ ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu „Katipot po Goriškem in Gradiščanskem“ in dvakrat v letu „Vozni red železnic, parnikov in poštne zvez“.

Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

SOČA

Telefon št. 83.

»Vse za narod, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v l. nadstr. na desno.

Upravištvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v l. nadstr. na levo v Goriški Tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

Oglas in poslanice se računijo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Slovenec molči!

(—a—) Grof Berchtold, naš avstrijski minister zunanjih zadev, je izjavil v delegacijah z ozirom na vojno balkanskih držav proti Turkom in zlasti z ozirom na Srbijo, ki hočejo priti do prostora ob Adriji: Mi Avstrijci nimamo poželjenja, da si z vojno kaj pridobimo, mi hočemo mir. Pa ne mir za vsako ceno, ampak pod premiso, da se »le giti in niti« interesi monarhije ne oškodujejo po novi uredbi na Balkanu.

Slovenci ne smemo razmotrivati, ali je prav, da se država, ki ni prelivala krvi svoje-moške mladine in ni potrosila milijonov za kako oboroženo intervencijo na Balkanu, umešava glede na zahteve vojskujočih se balkanskih držav do Turčije. O tem smejo pisati avstrijski Nemci in posebno Nemci v rajhu, avstrijski Slovani ne. Ali kljub temu smemo Slovenci, mi ljubljenci avstrijskih državnih vlad, biti vendar predrzni toliko, da pogledamo po našem avstrijskem in drugem svetu sedaj, ko se glasi toliko glasov o tem, čegav bo slovanski Balkan. Mi Slovenci smo vendar že zapisani med mrtve avstrijske narode in je torej vsejedno, kaj mislimo mi o državnih akcijah in naši Janezi se dajo porabiti v vsaki vojni in proti vsakomur, torej se ni bati ničesar od naše strani.

Vprašamo pred vsem grofa Berchtolda, kaj so »legitimni interesi« avstrijske monarhije z ozirom na balkansko vojno? Svet, na katerem se bojujejo balkanske države, je zgodovinsko znamenit svet. — Stari Grki in Rimljani so se bavili z Ilirci tedanjih časov in poznejši Italijani, med temi posebno roparski trgovci — Benečani so se zanimali za ta svet in tako je iz Drača nekdanj vodila trgovska pot čez Solun in od tam dalje v Malo Azijo. Adrija, Egejsko, Srednjezemsko, Črno morje niso malenkosti v gospodarstvu Nemčije in Italije; morje redi veliko ljudi in v naši Avstriji se brigajo v novejšem času tudi naše nemške vlade za Adrijo, ki so jo prejšnja stoletja puščale v nemar; prepuščale so jo Italijanom. Zdaj pa pravi-

jo že, da je Adrija v trgovskem in vojnem oziru velikega pomena; pravijo, da bi bila bajše vsa država hudo oškodovana, ako bi postali sedanji avstrijski kraji ob Adriji italijanski. Dalmacija je bila par let v začetku prejšnjega stoletja pod Napoleonom I. last Francozov. Ko so odšli Francozi, je obiskal tedanji naš cesar Franc II. Dalmacijo. Videl je lepe ceste, lepa šolska poslopja; in druge koristne naprave. Vprašal je, kdo je vse to napravil? Ko so mu odgovorili, da so to napravili Francozi, je baje dejal: škoda, da so Francozi že odšli. Ta dogodbica, ali je resnična, ali ne, se je že večkrat pripovedovala, a sedaj se vidi nekaj skrbi avstrijskih državnih vlad za Trst, Reko, Pulj. Sedaj, ko ste Bosna in Hercegovina naši in kažejo nekdanji Benečani, da se dá v te kraje in iz njih kaj lepo trgovati po Adriji, sedaj uvidevajo naše vlade, da bi bilo dobro, ako bi se kaj več zanimale za morje ob avstrijskih krajih oziroma za dotične dežele. Polovica avstrijske kmetije more s pridom svoje pridelke le proti jugu izvažati in vsa avstrijska industrija ima le proti jugu in na slovanski jug in daljni izhod izvoz, vožnja po morju pa je dosti cenejša nego vožnja po železnici in visokost transportnih stroškov vpliva jako občutno na visokost cene kakih blaga. — In kaj so vredni lepi, krasni obmorski kraji za promet ljudi; — vsa Dalmacija je baje italijanska — francoska Riviera. Kaj pa tudi primorje ob Egejskem, Črnem morju! — In kraji, na katerih sedaj mladi Jugoslovani kaže svoje duševne in telesne moči, so deloma važni za kmetijo, deloma za industrijo; najboljši premog in železo se nahaja v njih — in pot vodi čez nje k trem važnim morjem in ljudstvo v teh krajih še nima svoje industrije, dosti stvari kupuje. Ti in še več drugih so za Avstrijo res važni interesi. Ali so legitimni, to je vrašanje. V boju držav, narodov za: biti ali ne biti, ne velja kako historično pravo, ampak meč, topovi, puške, genij vojskovodij in dobra organizacija vojaštva, vojne. Dokaz temu je vsa znana zgodovina. — Ali en interes je živél vedno v Avstriji; ta interes je, da so avstrijske vlade vedno za to skrbele, da so senjeni Slo-

vani ponemčevali in poitalijancivali in da so se njihovim stremljenjem po pridobitvi večje omike vedno stavljale zapreke. — To tudi skoro drugače ni moglo biti. Nemci so sedeli v vseh vladah in katoliški duhovnik je prikimal. Torej dve nekdanji veliki, odločilni in še odločilni moči v državi. Sklicujemo se pri tem na izjavo v nemški politični literaturi veljavnega moža, Rodbertusa Jagetzowa, nekdanjega pruskega naučnega ministra:

»Nemštvo v rajhu potrebuje popolen in trajen razvoj svojega gmotnega življenja (Güterleben) in za zagotovljeno območje (Machtstellung), brez katerega prvo ni mogoče, neomejen dostop k Jadranskemu morju in neko garancijo proti sovražnim političnim in gospodarskim sistemom ob Donavi, kakor mora tudi posedovati obali Lzhodnega in Severnega morja ter gospodstvo nad rekami, ki se izlivajo v te dve morji. Od naroda 47 milijonov (zdaj skoraj že 70 milijonov, to se je pisalo leta 1868), ljudi se ne more zahtevati, da se bo dal odriniti od morja. Lahkomišljeno bi varal samega sebe, kdor bi veroval, da bodo Italijani puščali v nemar teženje po pridobitvi še ostale obali Jadranskega morja. Ali gospodstvo kakenga nemškega plemena na Beneškem bi povzdignilo gotovost in veljavo vsega Nemštva; vse Nemštvo pa bi imelo dosti izgube, ako bi prišla ta obal kedaj v drugo kakor nemško oblast.«

»Mi Nemci smo kolonizacijski narod« piše Rodbertus. Ali naše kolonije ne ležijo onkraj morja, one so zrasle iz starega nemškega plemena. Vzhodno od Labe se razprostirajo nemške kolonije do Krkonošev. V delu kolonizacije ste vodili Nemštvo dve knežji rodbini, mejni stražarji, — na severu Hohenzollerji, katerim so pot vti-rala trgovska mesta, »nemška Hanza« in nemški viteški red, na jugu pa Habsburžani. Da sta te dve knežji rodbini ustvarili svoje države, tega niste storili iz sebe, po sebi, tega ne bi bile mogli storiti same, ako ne bi bil v Nemcih in njihovih sosedih podan pogoj: Zgodovinska sila

kolonizacije. Mi Nemci v svoji kolonizaciji nismo prvotnih ljudi »stranskultivirali«, jim tudi nismo izstiskovali davkov na dvaindvajset. Na Lužiškem, v Šleziji na Pomorskem, v teh deželah nemškega viteškega reda smo tamošnje pranmarode (Slovane) osvobodili tlačanstva, s katerim ima opraviti še danes Rusija. Povsod smo jih sprejeli v svoje pravne razmere kot brate. Avstrija je proti Prusiji v tem zaostala za stoletje. Kar je storila Avstrija in še stori, da odpravi srednjeveško državo, da stre ošabnost in lenobo neke rase, to je kaj grdo. — Ali zaradi tega se ne sme Avstrija poniževati in ne Hohenzollerji preveč povzdigovati, kakor da bi oni bili življenjski izvir dr-zave. Hočete kaznovati nemški narod zaradi tega, ker so Habsburžani v težjem delu premalo storili?... Hočete zadušiti v razvitem, delavnem narodu naravno in opravičeno stremljenje po razširjenju svojih dežel, ko to stremljenje budijo Romani in Slovani do strasti! Ali se hočete pustiti odvrniti od Jadranskega morja? —

(Konec prih.)

Vočvodno vprašanje v Gorici.

III.

»Soča« je priobčila koncem l. 1902. in začetkom l. 1903. iz peres dveh večakov dva obsežna članka, ki sta se temeljito bavila z vodovodnim vprašanjem v Gorici glede na načrt takratnega mestnega inženirja Bresadole.

Sedaj, ko so se mestni očetje v glavnem zopet izrekli za Mrzlek, je treba, da vemo, kako je bilo z Mrzlekom leta 1902.

Iz drugega članka leta 1903. ponatiskujemo ta-le odlomek:

»Ako se zopet ozremo po goriški okolič, iskaje izdatnejšega dobavišča, najdemo je v dnu Soške doline na zapadnem vznožju Svete Gore. Ondi izvira mogočen studenec, Mrzlek, ki daje izvrstne e-

kamor naju bodo pokopali živi! Zakaj? Moj Bog, zakaj?«

Dekle pa je le še močnejše naježilo obrvi, in tenki ustaici sta se ji stisnili krepkeje druga k drugi.

Solnce se je pomaknilo globoko na zapad. Starec in petleten deček v sami srajčici sta gnala k vasi čredo, ki je dvigala za seboj cel oblak prahu. Srečali so dve ženski, ki sta premotrivali potnike z veliko radovednostjo; na strani so pustili za seboj majhen zelo zapuščen vrtič; vodnjak, hišice, in zopet vodnjak; peljali so se mimo cerkve, nizke, z zeleno, davno že ne prebarvano streho in črnkasto s lisastimi zidovi; skoro bi povozili pralšiča, ki je zbežal s strašnim kruljenjem skozi odprtino v leseno ograjo; psi so jih spremljali z besnim lajanjem od hiše do hiše, kakor da jih oddajajo po vrsti iz rok v roke sosedom. In tu pa je slednjič hiša, ki stoji sama in ki se razlikuje od vseh ostalih po tem, da je pokrita z opeko, in da nima niti lese spredaj, niti dvorišča, — ničesar, razen majhne zapuščene gredice z nekoliko grmiči španskega bezga in georgin.

»No, tu smo... To je naša šola!« je rekel voznik, ki je bil ustavil voz pred osamljeno hišo.

Skočil je na tla, stopil k oknu in potrpal nanj s pestjo.

»He, Hivrija! Pridi ven!... Gospe sta prišli! Ali si umrla, ali kaj?« je zaklical zelo glasno.

»Kakšne gospe?« se je začel ženski glas iz hiše. »Pa kaj, če bi tudi umrla?! Jaz mislim, da se ne bi nihče niti prekrizal za pokoj Hivrine duše... Oh, to življenje! In to se imenuje življenje!...«

Trenutek pozneje pa je prišla iz hiše suhotna, blede, zelo siromašna ženska, ki je bila odgovorila na ime Hivrija. Njen obraz je bil droben, a koža na licih nekako čudno nategnjena, kakor včasih testo; tako da se ni moglo določiti, koliko let ima. In tako je premerila prišlece, kakor da je od nje zavisno, ali jih hoče sprejeti ali ne.

»Vedva sta novi učiteljici?« je vprašala, ne da bi morda stopila k svežnjem.

»Kdo pa? Seveda, učiteljici! Vzemi svežnje, budalo!« je odgovoril voznik namesto svojih sopotnic, ki sta sedeli na vozu kakor prikovani.

»Katera pa?« je nadaljevala Hivrija s spraševanjem, ko se je bila približala vozu.

(Pride še.)

POTAPENKO:

Generalova hči.

Prevel: A. M.

(Dalje.)

Kako je dolgočasna in turobna pot, kadar veš, da te čaka tam, kamor potuješ, nekaj mučnega in neutolačno žalostnega; ko bi šel z veseljem na povsem drugo stran, a moraš iti tusem, — moraš, zato ker ti ne preostane ničesar drugega. Ako si obsojen na smrt in ti je že vržen konopec okrog vratu, tedaj pač ne moreš pričakovati ničesar drugega, kakor da te zadrigne in potegne nekam usodna vrv.

Tako je torej gledala Zinajida Petrovna na svoj položaj, — in razumljivo je, da ji je bilo vedno teže pri srcu, kolikor bolj se je bližala usodnemu cilju. Poskušala se je razgovarjati s hčerjo, toda ta je odgovarjala s kratkimi besedami, skozi zobe, in besnost ji je gorela v očeh, ki so se poleg tega gledale v strau. A morda ima celo prav, saj se itak ne da ničesar razbrati v tej brezupni zmedeni neizogibnosti. Bog z njo, zares je hotel, da se ne misli na to.

»No, tu je že Marlovka, hvala Bogu!« je vzkliknil voznik in pokazal z bičem v

daljavo pred seboj. »Glejte tam križ, — to je naša cerkev... A zraven se beli zid, — to je krčma. Isajka jo je prebelil na novo pred Velikim Smarnom, ker je takrat proščenje pri nas... No, ko se bomo peljali mimo, vam bom že povedal: to je Isajka! Prekanjena buča!

In voznik je okrenil li gospema svoj opaljeni obraz, ki se je smehljaj prekanjenosti, želeč očitno, da bi jima pripovedoval o kakij lopovščini prekanjenega Isajke. Toda leseni izraz obrazov njegovih sopotnic je takoj zatrl v njem vsako veselje do pripovedovanja. Obrnil je zopet oči na rep svojega konja in pomislil: »Bog vedi, kaj jim je nevsčednega na srcu... Kakšna nesreča, morda je zelo važno, e da... kdo naj razume vse te ljudi.« 7 vso silo je ožgal konja z bičem po nogah; ta je poskočil in se pripravljal na tek, mahoma pa se je premislil, ter mirno nadaljeval prejšnje premišljeno stopicanje korak na korak.

A Marlovka se je že videla kakor na d'ani: brezupna, siva, z jednoličnimi črnimi hišicami, z nekakšnim napol izsušenim močvirjem namesto reke, z dvema mlinoma, ki sta imela lopate kakor podrezane in sta počasi podrhtevala v vetru.

»To je strašno! strašno!« je šepetala Zinajida Petrovna na tihem. »To je grob,

nakomerne hladne (9°C) vode 25000—40.000 m³ na dan! To bi bilo dovolj za sedanje in za bodočo Gorico, celo za mesto z 200.000 stanovniki!

Že prof. Miller je v svoji strokovni izjavi leta 1871. obrnil pozornost mestnega zbora na to izbornu dobavišče in enako je Comelli po vsesrbskih preiskavah l. 1886. predlagal, da se zajame Mrzlek za mestni vodovod ter je celo napravil natančen proračun. Toda mestni očetje teh načrtov niso sprejeli. V svoji hladnokrvnosti so celo pustili, da je nekdo drugi, spoznavši eminentno vrednost Mrzleka, kupil glavni izvirnik in svet okoli njega. Novi lastnik, conte Ceconi, je celo stavil ponudbo, da sam spelje Mrzlek v Gorico in zgradi ves vodovod, ki bi ostal 20 let njegova lastnina, potem pa prešel v last goriškega mesta. Toda mestni očetje so kaj rekli: čemu bi kdo drugi imel 20 let korist od vodovoda? Tako je bila dvakrat zamujena zlata prilika, da se pač tako ugodno nikdar več ne vrne!

Ali čujmo, kaj se je zgodilo! Kdor si ve pomagati, ne pride nikdar v zadrego!

Ko jim je zdrknila kardinalna točka, okoli katere se suče vodovodno vprašanje že tri desetletja, so si vstvarili gospodje novo pod istim imenom. Krstili so enega izmed peterih studenčkov, ki izvirajo 130 m (ob Soči navzgor) oddaljeno od glavnega izvirka, na ime »Mrzlek« in so ga z bližnjimi bratci vred kupili za mesto. Poklicali so potem gorskega nadzornika Tschebulla in ta je leta 1899. nasvetoval, naj se napravi pri imenovanem studenčku rov 50—100 m dolg, da bi dobili: »una chiara idea della provenienza della sorgente.« Prof. Miller je bil nasvetoval tak rov leta 1871. pri glavnem izvirku z namenom, zaslediti studenec v notrini gore v toliki višini, da bi voda sama pritekla v mesto in bi se prihranili stroški za dviganje. Prof. Hoernes je l. 1896. imenoval to upanje presangvinično. Oni nasvet se je sedaj uporabil za stranski studenec, za »novi« Mrzlek pod tvrdo strego. Ko je rov dosegel dolgot 80 m ter stal 8000 K, pa le ni bilo uspeha, je inženir Bresadola delo energično ustavil. Sedaj nasvetuje narediti v Tschebullovem rovu vodnjak, 10 m globok, 3 m širok, upajoč, da se vsa voda Mrzleka zbere v tem vodnjaku. Proračun znaša 15000 K. Bojimo se pa, da so oni peteri studenci raztreseni predaleč vsaksebi — ob 80 metrov dolgi črti — da bi jih nasvetovani vodnjak mogel nase potegniti.

Pa vzemimo, da se to posreči. V vodnjak, ki seže skoro 10 m pod gladino reke Soče, pritisne brez dvojbe tudi bližnja Soča sama, in potem bi bil položaj isti, ki g. inženirju sedanjo vodovodno napravo v Stračicah dela sumljivo. Studenec, ki teče sedaj iz Tschebullovega rova, je najmočnejši izmed peterih bratov. In vendar se je lansko jesen v časnikih čitalo, da je Mrzlek povsem usahnil.

Ko bi oni postavili vodovodno zgradbo, vstvarili bi čudni prizor, da bi stala skoro tik glavnega studenca, starodavnega Mrzleka, ki bi slejkoprej svoboden valil svoje bode valove v Sočo.

Nekaj črtic o izseljevanju.

Dr. Slanc.

(Konec.)

Biologi nam dokazujejo, da dobivajo živali barvo od okolice, v kateri živijo; ljudje storijo isto in tako se nam avstr. Slovanom dosti pogubi rojakov v Ameriki. In bolj jih. V Ameriko se vozijo telesno trdni večinoma tudi duševno razboritejši ljudje in mladi, katerih dobiva dosti pohabljenih na telesu domovina nazaj. Dosti je pa tudi takih, ki bi doma biti dobri delavci, dasi niso štet med boljše glave, o katerih potem pravijo Američani, da ne živijo v Ameriki, ampak pod Ameriko; Amerika drvi čez njihove glave naprej. Amerika ne začneja prej, predno človek ni šolan in dokler ne zasluži vsaj dva dolarja na dan. Dosti Slovencev živi v Ameriki pod Ameriko. Balch piše v navedeni knjižnici, da je videla nekatere Slovence živeti tako, da se mora reči, da se pri njih neha vsaka civilizacija. Ti ne štejejo v Ameriki dosti v zaslonbo slov. narodnosti in ko prihajajo

domu, tudi ne doma. Horvat Timković se je prepričal, da slovenski izseljenci gmotno po izselitvi pridobivajo, fizično in moralno pa ne. Ne znajo se obnašati. Kje bi si lepše obnašanje pač pridobivali, — na cesti, v krmah? — Kar Hrvatom manjka, so voditelji, ki bi bili vzgledni. Drugi narodi imajo v Ameriki take voditelje, močne vplivne može med izseljenci in v Ameriki, ki se brigajo za svoje rojake. Slovani so sirote v tej deželi. Vlade v stari domovini se ne brigajo zanje; to storijo le Italijani. Ločeni so naši rojaki po širokem morju, po veliki daljavi od stare domovine in v novi ne razumejo jezika iste, ne razmer; novodošlece vozarijo v rudnike, premogokope, tovarnice; za nje so stariši mrtvi — domovina, ki jih je rodila in inaceha, ki jih redi, pa ne ljubi.

Emily Greene Balch končuje svojo lepo razpravo s tem, da opominja Američane, da skrbijo za priseljenca, kakor za svoje državljane, ki govore le angleščino, da skrbijo za to, da priseljenec dobi ožnjišče v Ameriki, okoli katerega se morejo zbirati in dobiti pri njem topla srca. Ameriški ideali in ideali priseljenec naj se zedinjajo; skupno naj delujejo Američani in priseljenec za pravičnost, poštenost, za pogoje omikanejšega življenja, za pravo svobodo. — To bi bilo vse prav lepo, ali po izseljevanju se poizgublja dosti naših rojakov. Dosti istih ostaja v Ameriki, se oženi, njihovi otroci ostajajo v Ameriki. Za mali narod je to puščanje krvi in sicer dobre. Naš narod mora res življati biti, da prenaša to že pol stoletja. S protekcijo nemških avstr. vlad zatira avstr. Nemštvo Slovenstvo v stari domovini, kaj bi se te vlade brigale še za slovenske in hrvaške izseljence v Ameriki! — Dobro, da jih je manj doma, v Ameriki pa jih naj decimira ondotno požrešno delo in jih obdrži, potujoči, da so za vedno zgubljeni domovju! —

Slovenci v stari domovini se kaj malo brigamo za naše rojake v Ameriki in drugod v tujini. Toliko trpljenja je v ameriškem delu in naši rojaki delajo v nevarnostih premogovih jam in v nezdravih tovarnicah. Vidimo jih lahko vsaki dan, ko se domov vračajo reveži na telesu in duhu. Poglejmo tem rojakom v blede, suhi obraz in zakličimo, ker sami nimamo dosti gmotnih moči, da naj vlade, ki se čedijo krščanstva, vsaj nekaj storijo za povzdigo gospodarstva v vsem slovanskem jugu, da ostajajo potem naši ljudje doma, da hodijo na kmetijo in v industrijo v domačih deželah. Bosna je bogata kmetijska dežela, ona hrani velike zaklade najboljšega premoga, je polna rud; — ali nima Avstrija tu doli kaj iskati dobrobiti cele države? — Turčija naj Avstrijo uči, kam pride država, ki se ne briga za mase svojih državljanov. Koliko truda, koliko denarja se porablja v naši Avstriji, da se držijo Slovaki, Hrvati onstran Sotle, Slovenci in Dalmatinci »pod Ameriko«, da se jih madjari, nemci, polaščuje — in naši izseljenci obtožujejo državo, da je država kulijev amerišanske industrije! Molči in trpi in zapoj: lepa naša domovina! —

Izjemne predloge.

Vihar so vzbudile nove predloge, podane poslanski zbornici na Dunaju. To so tri armadne predloge, katere smo naznanili v telefoničnih poročilih že prošli četrtek.

Prvi načrt se tiče nabave konj za armado. Zato bodo vojaške oblasti preiskale vse konje. Gospodarji sposobnih konj bodo dobili posebne razvidnice. Uvedejo se tudi vojaški uradi, ki bodo vodili spise o konjih sposobnih za armado; nadzorovali bodo konje in jih novačili.

Država rabi v slučaju mobilizacije 190.000 konj. Vsak lastnik konj je dolžan po predloženem načrtu odstopiti za vojno sposobne konje vojaški oblasti proti primerni odškodnini. Konje bodo šteli vsakih 10 let; vsake dve ali tri leta pa bo posebna komisija pregledovala konje, če so sposobni za vojaško službo ali ne. Občine bodo vodile sezname o sposobnih konjih. Izvoz konj je prepovedan.

Druga predloga se tiče odškodnine rodbinam vojakov, pod orožje poklicanih. Po postavi z dne 21. julija 1908 znaša odškodnina vojakom, ki morajo za svoje

rodbine skrbeti, 50% v dotičnem sodnem okraju običajne mezde.

Tretja predloga se tiče nastanjenja in priprave po občinah in pri zasebnikih v slučaju mobilizacije. Določa, da morajo osebno pomagati za vojne namene vse za delo sposobne civilne osebe, ki še niso prekoračile 50. leta. To pomenja, da bi ob slučaju kake mobilizacije moral vsak služiti armadi, ne glede na to; če je bil vojak ali ne, češ, da armada ne potrebuje samo za vojsko sposobnih vojakov, marveč tudi ljudi, ki delajo po skladiščih, ki nalagajo in vozijo blago in ki pišejo po pisarnah. Po tej predlogi bodo razven fabrikantov in samostojnih obrtnikov odposlali civiliste do 50. leta, kjer jih bodo potrebovali. Nadalje določa novi zakonski načrt, da bo moral tvorničar odstopiti svojo tvornico vojni upravi; če jo bo zahtevala, vsak hišni lastnik bo moral vojni upravi izročiti vporabo hiše, kmetič ji bo moral prepustiti zadnjega konja, vozove in kremo. Odškodnine ne bodo določali civilni cenilci, marveč komisije, sestavljene iz častnikov in uradnikov. Ta postava se uveljavi že ob slučaju mobilizacije. Civilistov, ki bodo pozvani pomagati armadi, tudi ne bo sodila civilna, marveč vojaška sodnija po vojaških postavah.

Na Ogrskem v slučaju mobilizacije sme vlada ustaviti delovanje občin in imenovati kraljevske komisarje, ki bodo smeli brez vsake preiskave odstavljati uradnike. Vlada bo smela ustaviti promet orožja in streliva in ga tudi zapleniti. Cenzurirala bo pošto in brzojav in lahko razveljavila društveno in zborovalno postavbo, neljubo časopisje bo lahko prepovedala. Prestopke bodo kaznovali na Ogrskem z ječo do petih let in tiste, ki bi stavkali, do treh let. Vlada sme vse civilnopravne postave razveljaviti in jih z naredbami nadomestiti.

Trde določbe, zlasti one v zadnjem načrtu, po katerih je vojaška služba raztegnjena do 50. leta. Tudi če kdo ni bil vojak, ga kar vzamejo in služiti mora vojaški oblasti. Če se kaj protivi, ga prime za vrat vojaška sodnija. Sploh ima vojaštvo po tem slednjem načrtu vso oblast nad vsakim in kmet je mora prepustiti vse, če zahteva to od njega. — Umejno, da je odpor proti takim predlogom splošen. Ali predloge so že v odsekih in rešene bodo morda še ta teden; če jih parlament ne reši, jih reši pa sloveči § 14.

Nove predloge so take, da jednaki ni v nobeni drugi državi. Zato pa vse strmi nad njimi in ljudstvo se upira.

Vojna na Balkanu.

Situacija.

Kaj je pravzaprav s premirjem? Poročalo se je že, da je premirje gotova stvar ter da bodo zapisniki podpisani v ponedeljek drugega decembra. Točke premirja bi bile te-le: 1. Premirje se sklence za 14 dni. — 2. Turška armada in armade zaveznikov ostanejo v svojih dosežanih postojankah. — 3. Nobena stranka ne sme nadaljevati utrdb ali pa pošiljati na bojišče nove čete in municijo. — 4. Oblegani trdnjavi Odrin in Skader se v teh 14 dneh tako preskrbez živježom, da jim dobavijo vsak dan sproti potrebno množino živil. Toda zadnja poročila pravijo, da so se pogajanja razbila, ker so Grki odbili premirje in so proti navedenim točkam, zlasti proti preskrbi obleganih trdnjav z živežem. Da le niso tu vmes intrige kake velevlasti!

Gledé splošnega položaja stoji danes v ospredju govor nemškega državnega kancelarja. — Prihajajo razne vesti na dan, da bi bila Rusija zapustila Srbijo, to pa ni res in je uradno ovrženo.

Bombardiranje Skadra.

Z Rjeke se poroča 2. t. m., da prejšnji dan in prejšnjo noč se je čulo močno pokaenje topov. Črnogorci bombardirajo Skader.

Vojna kontribucija.

Hi pogajanjem med Turčijo in zavezniki, ima oditi v imenu bulgarske vlade

njen finančni minister Todorov, ki bo zahteval 1.200.000 levov vojne kontribucije.

Valona bombardirana.

Poročajo iz Valone, da je dospelo tje neka grška ladja, ki je bombardirala Valono. Škode pa ni napravila. V Valoni smatrajo bombardiranje za protest proti proglašitvi avtonomije za Albanijo.

Grški plen pri Solunu

znaša po uradnem obvestilu: ujetnikov 25.000 mož, med temi 1000 oficirjev. Vojni plen obstoji iz 70 topov, 30 mitraljez, 1200 vozov, 800 konj in goved, 75.000 pušk.

Črnogorski prestolonaslednik ranjen?

Poročajo z Rjeke, da bi bil ranjen prestolonaslednik, in sicer da se je to zgodilo pri naskoku na višine nad Skadrom. Kralj je šel takoj k svojemu sinu.

Aeroplan nad Odrinom.

Bulgarski aeroplan se je dvignil 1200 m nad Odrinom. Turki so streljali nanj, ali šrapnel se je razpočil višje nad aeroplanom. Tako Turki niso zadeli aeroplana, ki se je seveda hitro umaknil.

Politični pregled.

Avstro-Ogrska.

Poslanska zbornica. — V seji včeraj je govoril Prodan, med drugim to-le: »Sedaj nastaja na Balkanu novo slovensko carstvo in beseda o Iliriji, ki jo je Napoleon I. ustvaril, a Avstrija uničila, velja na novo. Če bi jo bila Avstrija razumela vzdrževati, bi bila ona danes rešiteljica balkanskih narodov. Avstrija s Hrvati ni nikoli razunala. Danes ni več merodajna vlada ali armada, nego narod. Če bi Avstrija nadaljevala s svojo protislovensko politiko, bi bilo slabo za njo. Če pa se bo Avstrija kazala Jugoslovanom dobrohotno, bo to dobro za njo.«

Conrad von Hötzendorf, ki je bil v Bukarešti v važni misiji radi balkanskih zapletajev, se je vrnil na Dunaj, kjer ga je cesar sprejel v dolgi avdijenci.

Demonstracije v Plznu. — V soboto je prišlo v Plznu do silnih demonstracij za mir. Ko se je namreč hotelo odpeljati vojaštvo 35. polka k neki vaji, se je zbralo občinstvo na kolodvoru in je prepevalo vse jugoslovanske himne in demonstriralo tudi še drugače svoja čustva. Policija, ki sicer ni imela posla, se je vmešala, a vojaštvo se je odpeljalo.

Inozemstvo.

Nemški kancelar o zunanji politiki. — V nemškem državnem zboru je imel Bethman-Hollweg včeraj govor, ki se je tikal zunanje politike. Cela zbornica ga je poslušala z napetostjo. Rekel je: »Mi smo opravičeni in tudi dolžni, da pri rešitvi balkanskega problema varujemo svoje interese. Naši interesi na Balkanu so veliki in zato zastavimo vse sile, da ne bomo trpeli kake škode. Vrh tega bomo imeli priliko z vso našo močjo potegniti se za naše zaveznike. Pri velesilah je v zadnjem času prišlo do majhnega nesoglasja. Da se odstrani vsako tako nesporazumljenje, je potrebno, da postopajo države skupno in solidarno. V to svrhu se vrše med velesilami posebna pogajanja in izmenjave mnenja. Več o tej diplomatični akciji velesil ne morem povedati, ker je še v polnem teku in še ni ničesar definitivnega. Le toliko lahko naglašam, da gre vse v najlepšem redu naprej in je pričakovati popolnega uspeha. Kar se tiče našega razmerja z Avstrijo, moram pripomniti: »Ako bi bila Avstrija v boju za svoje legitimne interese proti vsakemu pričakovanju napadena od kake tretje države, potem bomo mi storili v polni meri svojo dolžnost in ostali zvesto in trdno na strani Avstrije. Gledati bomo morali tudi na to, da bomo znali varovati naš ugled in skrbeti za bodočnost naše države.« — Potegnil se je tudi za Turčijo, kateri hoče Nemčija po vojni pomagati.

Darovi.

Za rdeči križ slov. balkanskih držav daruje lovska družba v Rutarih K 13. — K temu je še zraven pridodala vesela družba v Višnjeviku K 21.02. Skupaj K 34.02. Hvala!

Za božičnico družbe sv. Cirila in Metoda v Krmini so nabrale gg. gojenke IV. tečaja, na mesto venca pokojnemu gosp. Ivanu Podmeniku K 14.80. Iskrena hvala rodoljubnim gospodičnam! Želeti bi bilo, da dobijo obilo posnemalcev! Za odbor: Marija Kopačeva.

C. M. podružnica v Podgori. Iz nabilanika pri g. Bregantu v oktobru in novembru 6 K 70 v. Živeli darovalci!

Domače vesti.

Promocija. — »Sava« družstvo svobodomiselnih slovenskih akademikov na Dunaju, naznanja, da promovira dne 6. t. m. na dunajski univerzi doktorjem prava njen večletni član in nekdanji predsednik gospod Ivo Tavčar. Častitamo!

Predavanje dr. Millerja, o katerem bomo natančneje poročali v prih. številki, je bilo izredno lepo; udeležba 146, več meščanstva, pa manj dijaštva nego zadnjič.

Predavanje g. prof. Seidla s skloptikom in slikami bo prih. sredo 11. t. m.

S. P. D. — Nekaj članov goriške podružnice priredi v nedeljo 8. t. m. ob ugodnem vremenu izlet na Črno Prst. So udeležniki dobrodošli! Oprava planinska-zimska (krplje, derezi, cepin, primerna obleka). Na zdar!

Smrtna kosa. — Na Dobrovem je umrla Ana vdova Štiligoj, rojena Musič, v starosti 75 let. Danes so jo pokopali v Biljani. Preostalom naše sožalje!

Miklavžev večer za odrasle priredi »Goriška Slovenska Mladina« prihodnjo nedeljo dne 8. decembra t. l. Natančneje v prih. štev. »Soček«. — Člane odbora in »Veseličnega odseka« vabimo, da se zanesljivo udeleže današnje skupne seje, ki se bode vršila v gostilni Kranjc na Senenskem trgu ob 9. uri zvečer. Vsléd važnosti dnevnega reda, prosimo gotovega odziva! Odbor »Goriške Slovenske Mladine.«

Goriško veteransko društvo je imelo v nedeljo v Gorici svoj redni letni občni zbor. Predsednik društva Jacobij je imel patriotičen govor, spominjajoč se zgodovinskega dne 2. decembra 1848. Navzoč je bil tudi nam. svetnik Rebek. Z dežele so bila zastopana društva iz Dornberga, Podgore, Ronkov itd.

Trg sv. Andreja. — Slabo vreme, blato, oblačno, dež. V nedeljo je že močno lilo; zato pa je bilo mnogo manj deželanov v Gorici kot navadno na ta semenj.

»Društvo crnogorskog crvenog Krsta« pošilja na došle pošiljatve tako-le zahvalo. Na primer podružnici družbe sv. C. in M. v Volčji dragi: »Čast nam je izvijestiti Vas, da smo Vaš prilog od kruna 164.37, što ga izvoljeste uputiti Crnogorskom crvenom Krstu, ispravno primili, na čemu Vam najtoplije blagodarimo.« — Podpisana sta blagajnik in podpredsednik. — Jednako zahvalo je dobila tudi gospa Dženka Vižintinova v Renčah za poslani znesek K 132.

Domača politika.

Goriški deželni zbor. — Na svojem shodu v Kobaridu je govoril dr. Gregorčič tudi o goriškem deželnem zboru. Naš podglavar je izrekel o usodi deželnega zbora te-le besede:

»In kaj bo sedaj? Italijanska manjšina zahteva, naj se deželni zbor razpusti, večina pa, ki je sklepčna brez manjšine, je proti razpustitvi. Italijanska manjšina pravi, da če vlada razpiše dopolnilne volilne, se teh ne udeleži. Če vlada skliče deželni zbor, pa ne smejo v zbornico. Torej kaj bo? Vlada želi, da bi odstopivši italijanski poslanci prišli spet v deželni zbor, a ti so izjavili, da se dopolnilnih volitev ne udeleže; za razpust deželnega zbora pa ni pravega voka! Kaj tedaj?«

Zdi se, da bo sklican deželni zbor ob koncu leta. Ali bo ostal dolgo ali le malo časa skupaj, se ne ve.

Sodba g. podglavarja o deželnem zboru zveni torej precej pesimistično. Nič ni gotovo, kaj bo z deželnim zborom; ali ostane dolgo ali malo časa skupaj, se ne ve. — Kakor se vidi iz Gregorčičevih besed, je usoda deželnega zbora v rokah laških klerikalcev; okoli njih se suče vprašanje, ali naj se razpusti deželni zbor ali ostane še skupaj.

»Preslepljeni in otihi.« — V koledarju družbe sv. Mohorja se nahaja povest pod tem naslovom. Spisal jo je dr. Pregelj od Sv. Lucije. Glavno vlogo v povesti, ki je vseskozi tendenciozna, imata učitelj in župnik. Učitelj je naslikan za zapeljivca in pohujševalca ljudstva. »Uč. Tov.« pravi: »Edini namen vsega spisa je, učitelstvu vzeti še to trohico ugleda, kar ga ima, da, rahločutnejš mora obupati nad toliko hudobno, ki je tu nakopičena.« Potem zaključuje: »Učitelstvo! Naša dolžnost je, da izstopimo vsi brez izjeme iz družbe... Noben značajan učitelj, nobena značajna učiteljica ne more, ne sme biti še nadalje »Mohorjeve družbe.«

Pripominjamo, da smo čuli mi tudi iz ust priprostitih kmečkih ljudi hudo obsodbo Pregljeve povesti »Preslepljeni in otihi.«

Prosveta.

Pevsko in glasbeno društvo v Gorici (podružnica »Glasbene matice« v Ljubljani) priredi dne 7. XII. 1912 zvečer v dvorani »Trgovskega doma« koncert s sledečim sporedom: 1) Oskar Dev: Zaljubilo se je solnce. (O. Zupančič), 2) Ant. Lajovic: a) Napitnica b) vodica čista prevedel Fr. Finžgar, mešana zbor. 3) Dr. A. Dvořak: A-dur kvintet op. 81. za 2 violini, violo, violoncello in klavir. I. Allegro moderato. II. Dumka. III. Furiant. IV. Finale. 1) violina Sancin Karol, 2. violina Pečenko Silvan, viola Michl Josip, violoncello Pertot Avgust, klavir Eržen Ciril.) 4) Emil Adamič: Ecce dolor! (Fr. Gestrin), mešan zbor. — Dirigent: Jos. Michl.

Književnost.

Milan Pugalj: Ura z angeli in druge prigodbe. Izdala lg. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg kot II. zvezek »Biblioteke pisateljev sedanje dobe«. — Znano ljubljansko založništvo prinaša za Božič II. zvezek započete »Biblioteke pisateljev sedanje dobe«, ki utesne postati velikega kulturnega pomena in ki gotovo kmalu ne bo manjkala v nobeni privatni ne javni knjižnici. Elegantno opremljena in lepo natisnjena knjiga obsega 192 obširnih strani zanimivega čtiva, za katerega vrednost nam jamči priznana pisateljevo ime. Milan Pugalj je čitajoči slovenski publiki prijeten in zabaven znanec, ki nas omamlja enako spretno s presrečno tragiko, kakor z umetniško finim in diskretnim humorjem. V pričujoči knjigi je zbral sedem krajših novel in eno daljšo. Snovi so vseskozi izvirne in povečini črpane globoko iz življenja naše dobe. Tragika se meša s komiko, solze s smehom, vsa pisanost dogodkov nam stopa živo in razločno pred oči. Knjiga je dovolj zanimiva in vredna čitanja in uvaževanja.

Balkanska koračnica. — Za klavir zložil Viktor Parina. Cena K 1.20. Založila Narodna knjigarna v Ljubljani. — To novo delo g. V. Parme so slišali prvokrat javno v ljubljanskem gledališču. Koračnica je lepa in je bila sprejeta z navdušenjem. Priporočamo.

Slovenske narodne pesmi s Koroškega. Nabral in čveteroglasno postavil za moški zbor Oskar Dev. Cena 2 K. Založil Schwentner. — To je lepa zbirka narodnega blaga s Koroškega. Kazalo navaja 30 pesmi. Vso hvalo zasluži znani skladatelj Oskar Dev za to zbirko, katero toplo priporočamo.

Andrej Rapè: Mladini. II. zvezek z 11 slikami. III. zvezek s 3 slikami, namenjen šoloodrasli mladini. Vsak zvezek stane 1 K 50 v; po pošti 16 več. izdalo in založilo društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani.

DOPISI.

Iz goriške okolice.

Iz Vrtojbe. — V torek dne 26. t. m. se je vršila prva seja našega novoizvoljenega starešinstva. Bojevito razpoloženje izza starešinstvenih volitev je sicer znatno padlo, toda vendar se je poznalo v besedah nekaterih starešin še vedno veliko bojno navdušenje, ki pa so ga skušali trežnejši potolažiti. Seja je potekla na splošno mirno. Starešinstvo je soglasno dovolilo za »Rdeči križ« Črnogore svoto 200 K, za druž-

bo sv. Cirila in Metoda pa znesek 30 K. Glavna točka dnevnega reda je bila odobritev proračuna za leto 1913. Pri razpravljanju tega predmeta so bili glasni posebno starešine iz Bukovice radi zgradbe »duhovske hiše« v tamkajšnji občini. Hiša je sicer zgrajena, a troški niso še plačani; postopanje načelnika gospodarskega sveta je bilo jako pomankljivo. Tudi proti duhovniku so se izrazili bukovski starešini; zadéva je precej zamotana. — Za najemščino nekaterih sob v »občinskem domu« so nekateri zahtevali previsoko ceno. Stanovanja so že dve leti na razpolago, a še vedno brez stanovalcev, ako se bo zahtevala pretirano visoka najemščina, ostane prazna še tista soba, ki je zdaj oddana. — V eni zadnjih števil »Gorice« je bilo čitati, da je »Soča« slabo poročala o izvolitvi prvega podžupana. Dopisnik naj še enkrat pazno prečita dotično mesto v »Soči« in bo videl, da odgovarja povsem resnici in da je neutemeljen napad v »Gorici«.

Gospodarske vesti.

Obrestna mera v raznih državah. — V Amsterdamu 4%, v Bruslju 5%, v Bukarešti 6%, v Nemčiji 6%, v Italiji 6%, v Kopenhagnu 5½%, v Londonu 5%, v Parizu 4%, v Petrogradu 5½%, v Sviči 4½%, v Avstro-Ogrski 6%. — Kakor se vidi, denarja po ceni ni nikjer; najceneje je v Parizu in Amsterdamu.

Za drugo telefonično zvezo Trst-Krmin. — Dne 10. t. m. bo na Dunaju posvetovanje petega oddelka industrijskega sveta. Na tem posvetovanju bo govora tudi o drugi telefonični zvezi med Trstom in Krminom.

Tovarna klavirjev zatvorjena radi vojne na Balkanu. — Tovarna za klavirje v Kraljevemgradu, last Petrova, je ustavila svoje delovanje. Izdelovala je največ za izvoz na Balkan. Ker pa sedaj tam igrajo na drugačne klavirje, je tovarna zaprta.

Odpošiljanje pošte za c. kr. poštni urad v Solunu. — Pošta za avstrijski poštni urad v Solunu se bo odpošiljala od sedaj nadalje izključno via Brindisi-Patras-Pirej.

Trgovina v Bosni in srbske odredbe ob meji. — Poroča se, da so postavili Srbi na meji Sandžaka carinske urade s posebnimi tarifi ter so določili, kaj se sme uvažati v okupirane dežele. To močno vpliva, in sicer uničujoče, na trgovino in industrijo v Bosni in Hercegovini.

Zmanjšani delovni čas v tvornicah čipk. — Večina tvornic čipk v Groslicu je zmanjšala delovni čas za dve uri na dan, in to radi zmanjšane izvoza v Egipt in gléde na balkansko vojno.

Nevarnost vojne in petrolejski trg. — Iz Drohobicza poročajo, da vsléd negotovih političnih razmer je petrolejski trg popolnoma desorganiziran in ni mogoče registrirati cen.

Grozdja se je pridelalo v Italiji letos 66.836.000 kvintalov; lani 65.140.000 kvintalov.

Izseljevanje. — S parniki Austro-Amerikane se je odpeljalo preko Trsta v Severno Ameriko v mesecu oktobru letos 1161 oseb; v Južno Ameriko pa 874; skupno torej 2035 oseb; lani v oktobru se je izselilo 2589 oseb.

Od začetka t. l. do konca oktobra je odšlo preko Trsta v Ameriko skupno 13497 oseb; letos v tem času več 7113 od lani.

Telefonska poročila.

Zadnje vesti.

Odpor proti vojnim predlogam.

Dunaj, 3. dec.: Odpor v poslanski zbornici proti takozvanim vojnim predlogom vlade, zlasti proti predlogi gléde vojne službe, je vedno bolj odločen. Nemški nacionalci, krščanski socialci in Poljaki so sicer sklenili, da pojdejo vladi na roke, ostali slovanski poslanci pa so po svoji večini odločnega mnenja, da parlament nikakor ne more prevzeti odgovornosti za tako dalekosežne posledice, kakor jih vsebuje imenovana vladina predloga. Češki narodni radikalci so se odločili, da nastopijo z obstrukcijo. Njim se pridružijo češki socialni demokratje in jugoslovanski poslanci dalmatinskega kluba.

Popoldne se je vršila konferenca načelnikov strank. Ministrski predsednik grof Stürckh je izjavil, da vlada vstraja na svojem stališču ter brezpogojno zahteva, da mora parlament rešiti te predloge še do konca tega tedna.

Jutri in pojutrišnjem se ne bo vršila parlamentarna seja, ampak se bo le nadaljevalo delo v odsekih. V petek bo pala odločitev v parlamentu.

Položaj v parlamentu je zelo resen. Sme se računati z dejstvom, da bo vlada prisiljena poslati parlament domov ter aktivirati svoje predloge s pomočjo § 14. Stem pa bo vlada tudi siljena prevzeti polno odgovornost za svoje korake.

Boji okoli Skadra.

Rijeka, 3. dec.: Pri Skadru se je vršil včeraj cel dan do poznega večera ljut boj. Močno grmeje topov je bilo slišati do Rijeke. Črnogorska armada je mesto popolnoma obkolila.

Vprašanje premirja neugodno.

Dunaj, 3. dec.: Po tukajšnjih informacijah vprašanje o premirju ne stoji posebnio ugodno, marveč je računati z dejstvom, da bodo mogoče pogajanja prekinjena in se vojne operacije prično iznova.

Mednarodni položaj nejasen.

Dunaj, 3. dec.: Mednarodni položaj zlasti z ozirom na avstrijsko-srbski spor se presoja še vedno zelo pesimistično. Položaj je še popolnoma nerazjasnjen.

Glavno težavo bo delalo vprašanje, kakšne meje naj dobi Albanija. Zatrjuje se, da hoče Avstrija zavzeti stališče, da mora avtonomni Albaniji pripasti tudi velik del Stare Srbije, da celo Kosovo polje!

Srbski delegatje za mir.

Srbija vstraja pri svojih zahtevah.

Belgrad, 3. dec.: Srbska vlada bo v bližnjih prihodnjih dneh imenovala svoje delegate za mirovna pogajanja.

Srbska vlada še nadalje neomajeno vstraja pri svoji zahtevi gléde pristanišča ob Jadranskem morju.

Diference v Balkanski zvezi?

Dunaj, 3. dec.: V nemških časopisih se mnogo govori, da obstajajo v Balkanski zvezi globoke diference, zlasti med Bulgarijo in Grčijo. Turčija baje celo ponuja Bulgariji separaten mir, ki da ga je sultan v posebni brzojavki proponiral bulgarskemu kralju.

Princ Danilo bolan.

Cetinje, 3. dec.: Vesti, da je bil princ Danilo težko ranjen, niso resnične. Princ je le obolel na vnetju čreves, a je že znatno okreval.

Srbske operacije na albanskem teritoriju in Italiji.

Rim, 3. dec.: Oficijozna »Tribuna« izjavlja, da vstraja Italija na svojem stališču, da je smatrati vse dosedanje srbske operacije na albanskem teritoriju, posebno še zavzete Drača, le kot vojne operacije, ki pa nikakor ne morejo prejedicirati definitivne ureditve razmer.

Avstrija in Albanci.

Dunaj, 3. dec.: Predsednik italijansko-albanskega centralnega komiteja je poslal zunanjemu ministru Berchtoldu zahvalno brzojavko za naklonjenost Avstrije napram Albancem.

Hötzendorf zopet v avdijenci pri cesarju.

Dunaj, 3. dec.: Cesar je sprejel danes popoldne armadnega inspektorja Konrada von Hötzendorfa v posebno dolgi avdijenci.

Razne vesti.

Slov. akad. društvo »Ilirija« v Pragi si je izvolilo na svojem obč. zboru dne 25. XI. mesto dosedanjega provizoričnega odbora sledeči odbor: predsednik: jur. Joža Zajc; podpreds.: med. Zvonko Janežič; tajnik: farmacevt Dragotin Ostan; blagajnik: prav. Mirko Gorišek; gospodar sl. abit. k. Ivo Pahor; knjižničar: sl. abit. k. Stanko Orel; arhivar: tehnik France Vodopivec; preglednika: pravnika Drago Ivanc in Josip Čemer.

Dalje na 4. strani.

**Odbor slov. akad. tehn. društva »Tri-
glav«** v Gradcu za zimski tečaj 1912/13
se je konstituiral sledeče: Predsednik:
cand. med. Vilko Marin. Podpredsednik:
stud. ing. Vladimir Mikuž. Blagajnik:
stud. ing. Franc Kadunc. Tajnik: stud.
med. Anton Goričar. Knjižničar: stud.
med. Jože Mustef. Gospodar: stud. med.
Franc Svetina. Revizorja: cand. med.
Franc Stamol in stud. ing. Arch. Legat.

»Sava«, društvo svobodomiselnih slo-
venskih akademikov na Dunaju, priredi
svoj II. redni občni zbor dne 6. grudnia v
restav. »Gilly«, okraj IX. Berggasse št. 5.
z običajnim dnevnim redom. Začetek toč-
no ob 1/8 zvečer. Prijatelji društva do-
brodošli.

Svojega brata je ubil neki Franc Bur-
gar iz Vodice na Kranjskem. Pred poroto v
Ljubljani je bil obsojen na 7 let težke ječe.

Svojega mojstra je ubil 24 letni po-
močnik Mayer v Avgsburgu. Porota ga
je obsodila na smrt. Odsečajo mu glavo.

Ujeti turški zdravniki. — V Beograd
so pripeljali med ujetniki tudi 30 turških
zdravnikov. Porazdelili so jih v službo v
bolnišnice, kjer ležijo ranjeni Arnavti in
Turki.

V Brnu so otvorili in posvetili 1. t. m.
dom za bolne na pljučih.

Z nožem si je prerezal vrat 45 letni
Angel Cercure v Trstu. Z vozom rešilne
postaje so ga prepeljali v bolnišnico.

V trdnjavi v Belemgradu je sedaj 813
arnavtskih in 1990 turških ujetnikov z
oficirji vred.

Srbski rekruti 1913. letnika. — Po-
ročalo se je, da so poklicani pod orožje
naborniki leta 1913. Srbsko vojno minis-
terstvo gleda na to vest izjavljajo, da mu ni
treba klicati pod orožje niti rekrutov leta
1912.

Isa Bojjetinac. — Sedaj se piše o
njem, da je v srbskih zaporih, sedaj, da je
živ lepo na svobodi v albanskih gorah;
zadnje vesti pa pravijo, da je bil navzoč
na narodni skupščini Albancev v Valoni
ter da so ga tam navdušeno sprejeli.

Stavka rudarjev na Ruskem. — Ru-
darji v Jekaterinoslavu so začeli v soboto
štrajkati, in to v šled namere ruske vlade,
da izvrši mobilizacijo v nekaterih guber-
nijah.

Nova bojna ladja. — Kakor že znano,
so spustili v soboto v Trstu v morje novo
bojno ladjo, ki se imenuje »Princ Evgen«.
Novi dreadnot je ednak dreadnotu Viribus
unitis in Tegethof. Ladja je izdelana po
načrtih inženirja Poperja. Nova ladja je
150 m dolga, 27,3 m široka in nosi 20.330
ton. Stane svoto 60 milijonov kron.

Turki so nemarni in brezbrizni nav-
zlic temu, da se kolera širi v njih vrstah.
V Sv. Štefanu pred Carigradom so šele
na pritisk poslanikov postavili barake za
bolne na koleri ter dali bolnikom zdrav-
niško pomoč. Tudi jim ni bilo mar, da bi
oddeljevali mrtve od umirajočih in obole-
lih. Potem šele ko je poveljnik avstrijske
križarke izkrcal svoje vojake, da bi vršili
samaritansko delo, so se Turki malce
zgani. Tudi se poprej niso brigali za to,
da bi mrtve pokopali.

Obsodba na smrt. — Pred poroto v
Würzburgu je stal neki 20 letni mladenič
Weber, ki je svojo ljubico ranil z nožem
na več mestih, jo vrgel na postelj ter jo
zažgal, da je reva zgorela. To je storil,
ker se je hotel poročiti z drugo, ki ima
doto. Obsojen je na smrt.

Parnik se je potopil in sicer angleški
parnik »Ickhl«, kakih 200 milj od Hali-
faksa. Na ladji je bilo kakih 30 oseb.

Iz preiskovalnega zapora v Pulju je
izpuščen bivši ravnatelj mestnega knji-
govodskega urada dr. A. Pesante. V pre-
iskovalnem zaporu je bil 9 mesecev.

»Titanic« in odškodnine za potopljene
pošiljatve. — Angleške sodnije so izrekle,
da potopljenje Titanika so vzročile višje
moči; zato se angleška poštna uprava
brani dati kako odškodnino za pošiljatve,
ki so se potopile s Titanikom. Zato so tudi
vse zahteve avstrijskih pošiljalcev glede
Titanika brezuspešne.

Tatvina angleški banki v škodo. —
iz Londona poročajo, da je izginilo an-
gleški banki denarja za četrto milijona
kron, in sicer sta izginili dve denarni po-
šiljatvi v omenjenem znesku v zabojih, in
to na potu iz Bremna v Trst.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.
Tiska: »Goriška Tiskarna« A. Gabrček (odgov. J. Fabčič).
Zaloga: Družba za izdajanje listov »Soča« in »Primorac«.

Ni več raztrganih podplatov

dkar so izumili najnovejšo sredstvo za impregniranje
in za prihranjenje podplatov.

UCIL.

Ucil odpira novi čas, čas prerodenja podplatov.
Ucil omogoča 3 do 5-kratno večjo trpežnost
opodplatov kakor doslej.

Ucil napravi podplate nepremočljive in obvaruje
pred vlažnostjo in sušo.

Ucil 1 napravi, da so podplati elastični, da se jih
da lahko kovati in da kljubujejo vsaki kislini.

Ucil vzdržuje čevlja več časa lepo obliko, ker
ni treba tolikokrat popravljati.

Ucil ni leščilo ali mast; pač pa neka impregni-
rana masa, ki ji ne škoduje ne zrak ne voda.

Zavržimo zastarelo neskrbnost, koji so bili
podvrženi podplati!

Na podplatih je cela teža našega telesa, podplat
je zmiraj v dotiki s tlakom, radi tega mora biti naša
skrb ravno tako velika za podplat, kakor za kak drugi
del čevlja.

Ali ste kdaj mislili na to?

Ako ste inteligentni in varčni, pozdravite to
novo iznajdbo z veseljem, ker s tem prihranite najmanj
1/4 stroškov pri obutvi. Ugodna prilika je posebno se-
daj, ko so cene jako visoke in ker je zadruga goriških
čevljarjev bila prisiljena zvišati cene še za 10%.

Ucil namenjen se prodaja v stekleničkah dveh
vrst in sicer:

za 25 parov podplatov po K 1.60 za 10 parov podplatov po 80 vin.

GLAVNA ZALOGA ZA PRIMORSKO:

G. KLINC, Na Kornu št. 9 — Via Ascoli št. 18.

Išče se za povsod agente in zastopnike
Pogoji jako ugodni. 480 11

Glavna zaloga Palma podpetnikov

A. Drufovka
Gorica, Raštelj 3.
Zaloga usnja.

Odlikovana pekarija in sladlčarna Karol Draščik

v Gorici na Kornu v (lastni hiši)

zvršuje naročila vsakovrstnega tudi najfi-
nejšega peciva, torte, kolače za birmance
in poroke, odlikovane velikonočne
pince itd.

Prodaja različna fina vina in likerje
na drobno ali v originalnih butelkah
Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogo-
brojna naročila ter obljublja solidno postrežbo
po jako zmernih cenah.

Proda se

cela trgovina ali pa le prodajalniška
oprava obstoječa iz različnih stalaž in
pultov.

Gorica, Corso Franc Josip št. 70.
496—3

Družabnik se išče

za lepo razvito industrijsko
podjetje z lepim dobičkom.

Glavnice kron 15—20.000.

Priglas pod zavitkom

„Dobiček“ na upravo lista.

Zaloga istrskih vin

prodaja na debelo

od 56 litrov napraj. Cene konkurenčne.

Zaloga se nahaja v Gorici

v ulici Formica št. 1.

Za obila naročila se toplo priporoča

lastnik

479—18

Henrik Apollonio.

Novost!

Dovtipl 1912

D. R. G. M. št. 520081.

Novost!

Novoletne šaljive razglednice,

ki se jih še dosedaj ni videlo. Vsaka razglednica ima svoj dovtip. Nedosegljivo,
humoristično in: vzbuja senzacijo. Vsaka, tudi najmanjša pošiljatev je izbrana
in vsaka razglednica v zavitku.

Le mi imamo edino prodajo.

Iščejo se prodajalci.

20 originalnih uzorcev proti vpošiljavi 75 vin.
25 komadov K 1.—
50 1.75
100 3.—
Povzetje stane 40 vin. več.
V plačilo se sprejme znamke vseh delov sveta.

Habighorst & Co.
Bochum i. W. — Nemčija.
Poštni predal št. 149.
S. 450—12, P. 149—5

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

(V lastni hiši, Gosposka ulica št. 7, I. nadst.) — Telefon št. 78.
Račun poštne hranilnice št. 837.315.

Na občnem zboru dne 28. aprila 1912. se je določilo:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4%, %. Stalne večje vloge z
enoletno odpovedjo po dogovoru. Rentni davek plačuje posojil-
nica sama.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Vlagatelj se na razpolago hišni hranilnici.

Posojila se dajejo zadrugi na vknjižbo po 5%, %, na var-
ščino ali zastave in na menjice po 6%.

Glavni deleži se obrestujejo koncem leta 1911. s 6%.

Stanje 31. dec. 1911: Zadrugičnikov 1863 z deleži v znesku
70 910 kron. — Hranilne vloge: 1.103.254.98. — Posojila:
1.068.002.—. — Reservni zaklad: 100.451.56. — Vrednost hiš:
383 538 29.

ZAHVALA.

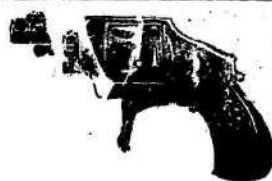
Vsem onim biagim osebam, ki so nam z iskrenim sočutjem in
tolažilnimi besedami skušali olajšati neizmerno bol o priliki nenadomestne
izgube našega preljubljenega soproga oziroma očeta, cesarskega svetnika

Frana Vodopivca,

kakor tudi vsem onim, ki so s podaritvijo vencev, s spremljanjem blago-
pokojnega k večnemu počitku in na katerikoli način izkazali mu zadnjo
čast, izrekamo prav srčno zahvalo. Hvala, hvala vsem!

V GORICI, dne 2. decembra 1912.

Zaljubljeni ostali.

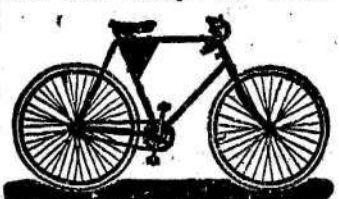

Kupujte samo dvokolesa „**Victoria**“, ki so naj-
boljši francoski sistem in najtrpežnejše vrste bo-
disi za navadno rabo ali za dirke.

Šivalni stroji **Original Victoria** so najprak-
tičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsako-

vrstno šivanje in šlikanje (vezenje). Stroj
teče brezšumno in je jako-trpežen.

Puške, samokrese, slamoreznice in vse v to
stroko spadajoče predmete se dobi po to-
varniški ceni pri trvdki

Kerševani & Čuk

GORICA, na Stolnem trgu št. 9. GORICA.